

Ali naj se dajajo na kmetih pismene domače naloge, ali ne?

Nekateri učitelji, posebno pa stariši, pravijo v tej zadevi tako-le: V šoli naj se otrok naučí, kolikor se more ali kolikor mu je predpisano; zato hodi otrok v šolo, sicer bi ga doma učili. Doma tudi otrok ne utegne pisati, računati ali risati; doma ga čaka drugo delo, zdaj to, zdaj ono, posebno ima poleti s pašo dosta opravka, tudi dela na polji se ne manjka. Kje pa naj otrok v tesni kmetski hiši izdeluje svoje naloge? Kdo naj mu po zimi sveti? Kdo naj mu še pisank, pisal in tinte kupuje, da bode doma čečkaril?!

Take ugovore utegnemo slišati, kadar bi zahtevali, da naj otroci tudi na kmetih izdelujejo pismene naloge doma. Vprašamo pa: ali so ti ugovori dovolj veljavni, da bi se te naloge opustile? Vprašamo pa pred vsem: ali so pismene domače naloge tudi na kmetih potrebne?

Od vsake šole zahtevajo postave in ukazi, da se otroci v raznih drugih predmetih, zlasti razen čitanja, dobro izurijo v pisanji in računstvu. Jaz bi v zadevi pisanja le tedaj smatral, da je šola svojo dolžnost storila, ako vidim pri pisanji take uspehe, toliko izurjenost, da bode otrok dobro pisal vse svoje življenje. Če pa vidim, da se je deček v pisanji tako malo izuril, da še to v nekaterih letih pozabiti utegne, tedaj ne morem po svojem prepričanju reči, da je šola v tej zadevi svojo dolžnost storila. Po naših učnih načrtih je pisanju kaj malo ur na teden odločenih, kajti drugi predmeti potrebujejo tudi dosta časa za-se. V teh šolskih pisnih urah*) ne morejo otroci pridobiti si dovolj izurjenosti, in treba je, da se doma vadijo. V šoli je toliko časa, da učitelj razlaga in kaže črke, njih dele in njih vezanje z drugimi črkami. Zlasti pa pride na šolah s poludnevnikom poukom, kakoršnih je največ, za pisanje kaj malo časa. Zato ne preostaja družega, nego da učitelj otrokom nalaga, da se doma vadijo, da prinesó doma izdelane naloge o določenih dnevih soboj v šolo. Da se pišejo in da so se že od nekaj pisale domače naloge po mestih, to je obče znano, in nihče se ni spodtkal, ako je dajal učitelj v mestih otrokom take naloge, in učitelj v mestih si je in si šteje v dolžnost še dan danes, da daje naloge, zlasti čez prosti četrtek in prosto nedeljo. O tem so bili tudi pedagogi od nekaj edini, da se dajejo domače naloge, n. pr. Bock priporočuje v svoji izvrstni knjigi „der Volksschulunterricht“, da se naj že začetnikom dajejo prav pogostoma, pa kratke domače naloge; isto tako priporočajo se domače zadače v Hermann-ovi „Unterrichts- und Schulerziehungslehre“, kjer pisatelj poudarja zlasti pisanje na tablice, da ne bi starišev papir preveč stal. Svoje dni so morebiti učitelji še preveč nalog dajali. Drugače si ne morem tolmačiti, kako more c. kr. naučno ministerstvo v naredbi z 18. junija 1874. l., s katero razglša nove naučne načrte, priporočati deželnim šolskim svetom, da bi se poslednji o tem posvetovali, če ne bi kazalo omejiti domače naloge, — morebiti na nekaterih šolah, zlasti v mestih; na mnogih šolah na kmetih pa je naopak treba še le vpeljevati domače naloge. Znane so mi učilnice na kmetih, kjer otroci doma niti črtice ne potegnejo niti po pisanki niti po tablici. Doma otroci nimajo ne ploščice, niti pisnega zvezka, ne črnila in pisala. Učitelj hrani v šoli tablice, na dom jih jim ne daja; pisank se mu sevéda še bolj škoda zdi, da bi dovolil otrokom jih na dom nositi — in tako se otroci le v šoli nekaj pisati in pismeno računati učé, pa še tû menda ne prav pogostoma, kajti tintnikov več manjka po klopéh, gotovo pa tinte. Vsled tega so pa rezultati v pisanji in pismenem računstvu na takih šolah kaj slabi. Otroci se naučé komaj črke „malati“, bi rekel, in imajo le toliko izurjenost (če

*) Če se bode pri deželni učiteljski konferenciji posvetovalo o učnih načrtih, dobro bi bilo, nekoliko pomnožiti čas za pisanje. *Pis.*

je to „izurjenost“ (?) da utegnejo v 5—6 letih še to malo znanje pozabiti. V srce so se mi smilili, ko sem videl take dečke; hodili so v šolo tri ali štiri leta, zdaj bodo šolo zapustili in ko bodo k vojakom prišli, ne bodo morebiti nič več pisati znali. Pač bodo smeli svoje dni jeziti se nad to šolo, ki jih je tako malo naučila. Pa učitelj ni sam toliko kriv, marveč njegovo načelo, ko misli, da ne gre, kmetskim otrokom nalog dajati. Zakaj pa ne? Ali ne bi otrok tablice in pisanke lahko domov nosil? Ali ne najde pri poludnevem pouku en deček dopoludne, drugi popoldne toliko časa, da nekaj napiše na tablico? Vsaj najde $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ ure časa tudi ob četrkih, zlasti pa ob nedeljah, da izdela kratko domačo nalogo, dolgih itak učitelj dajati ne sme. Pa tudi v pisanke lahko domá piše! Vsaj so pisanke tako zeló po ceni; že po krajcarji se prodajajo dovolj dobre pisanke (če veljá pa dva krajcarja, mora imeti poleg dobrega papirja tudi pivni papir!) Ali mar toliko veljá malo tinte in peró? Ali ni več vredna vaja in uspeh pisanja!? Kako pa hoče učitelj vso lepo tvarino, ki je v računicah, vzeti, ako otroci tudi domá pismeno v tablice in v pisanke računili ne bodo?! Torej proč s tem predsodkom, kakor da bi otroci na kmetih domá ne smeli pisati. Dajajte, učitelji, tudi kmetskim šolarjem kratke domače naloge, drugače ne bode naše šolstvo na kmetih napredovalo, drugače res ne bomo dosegli zaželjenih uspehov. — Konečno pa želim, da bi se o tem predmetu še kdo drug oglasil. Več očí več vidi!

I. L.

Knjiga Slovénska

v

XVIII. veku.

XIV. Ožbald Gutschmann, roj. 4. avg. 1727 v Grabštenji (Graffenstein), iz tovarštva Jezusovega, potem duhoven misijonar na Koroškem, umrl l. 1790 v Celovcu. „P. Oswald Carinthiae Vindus e suppressa Soc. J. Caesareo-Regius Missionarius in Carinthia et Celsiss. Episcopi Lavantini Consistorialis — kennntnissreich und wacker, wirkte dem seichten P. Marcus theoretisch und praktisch entgegen v. Šaf. 24 — edidit in lingua Vindica:

1) Christianske Resnice, skuz Premišlvanje napreinešene, inu za Predige tudi naraunane, od enega Mešnika iz Tovarštva Jezusovega na svetlobo dane. S perpušanjam teh Višeh. V' Celouci. Se najdejo naprude per Jožefu Šotterju. Vtisnjene per Kleinmayrskih Deidičah. 1770. 8. 236. S. windischer Text, und dann von S. 237—246: „Anmerkungen über die windische und krainerische Rechtschreibung (nicht von einem einzigen Kopfe ersonnen, sondern aus Anweisung und Einstimmung solcher Leute, die in der slavisch, böhmisch, kroatisch, krainerisch und windischen Sprache eine genügsame Kenntniss besitzen, sind angesetzt worden etc.), polemisch gegen P. Marcus, kteri o njih sam pravi: „Additae ad calcem hujus libelli Grammaticae Carnioliae P. Marci animadversiones criticae, non ad Carniolicam sed ad plebejam Carinthiaco-Vindicam linguam accomodatae (Bibl. Carn. 23).“

Knjiga se poklanja, kakor P. Barth. Bafsar. Conciones (Vid. str. 10), Francisco Dreer . . . Directori Sacerdotalis sub titulo S. P. Ignatij Sacra ejus Exercitia obeuntium . . . Sodalitatis . . . v latinskem predgovoru, kojemu je podpisan . . . Bibliopola J. J. Schotter. Za njim sledí naslednji slovénski Predgovor: „Več reči je meni priedprišlu, katire so mene na tu perpravile, da sim lete Bukve pod vtisk dau. 1. Je škori enu cielu pomenkanje slovenjeh takeh buku, v' katireh bi te jimenitneiše božje Resnice obiuneiši bile rezložene. Od tega je prišlu enu veliku pruti meni, inu drugem na znanje danu zelenje